

СЯЛЯНСКАЯ НІВА

АДРЭС РЭДАКЦЫІ І АДМІНІСТРАЦЫІ:
Вільня, Вострабрамская вул. № 8, кв. 1.
(Wilno, ulica Ostrobramska Nr. 8, m. 1).

Рэдакцыя адміністрація штодня ад 9 да 3 гада, апрача съята.

Рэдактар прымае ад 12-ай да 2-ой гадзіны.

Орган Беларускага Сялянскага Саюзу.
Беларуская палітычна, грамадзкая, літэратурная і гаспадарчая газэта.
— ВЫХОДЗЕ У СЕРАДУ І СУБОТОУ. —

ПАДПІСКА:
На адайн месец — 1 злоты, на тро месцы — 2 зл.,
на шэсьць месцы — 4 зл., на год — 8 зл.
Для заграніцца ўзды даражай.
Аплаты надрукаванага залежыца ад Рэдакцыі.

Няхай жыве
Беларускі Народ!
Зямля сялянству
бяз выкупу!

Усяму праваслаўнаму грамадзянству жадаем ВЯСЁЛЫХ КАЛЯД!

Хто з намі.

Выбары ў Сойм і Сенат маюць для нас Беларусаў пад Польшчу важнае значэнне, бо праз гэтых выбары, з аднаго боку, мы можам паказаць съвету, што пад Польшчу ёсьць Беларускі Народ у вялікай масе, з другога боку, можам праз соймавую трывану весьці барацьбу за зядеісненіе Ізала Беларускага Народу і сацыяльнага вызваленія працоўных масаў.

Каб гэтая барацьба магла мець большы пасыпех, ёсьць ведама, патрэбна каб у Сойм і Сенат беларускія працоўныя масы — сяляне і работнікі паслалі якнайбольш сваіх барацьбітоў. З прычыны таго, што выбары закон і падзел выбарных акругоў крыйдзіць ня толькі Беларусаў, але і іншыя нацыянальныя меншасці і каб хоць часткова направіць крыйду, Беларусы прымушаны аб'яднацца на выбары ня толькі паміж сабою, але і з іншымі нацыянальнымі меншасцямі. Беларусы зразумелі, што толькі аб'яднаныя і толькі блёк усіх меншасцяў — зьяўляецца магутнай сідай.

Але ня толькі Беларусы, Украінцы, Літвіны, Жыды і Немцы гэта добра зразумелі, разумеюць гэта і польскія палітычныя партыі. І вось, як толькі зявіліся чуткі аб магчымым аднаўленіні 16-кі, г. зн. блёку нацыянальных меншасцяў, баючыся будучага парламентскага янопольскага прадстаўніцтва, польскія партыі, як буржуазнай, так і пралетарскай ідэалёгіі, нявыключаючы і прававерных камуністых, праз свою прэсу паднілі алярм, з мэтаю разьбіццая беларускага аднаўлінага фронту і саюзу ўсіх меншасцяў. Мала гэтага алярму, польскія палітычныя і кіраўнічыя сферы павялі атаку з двух бакоў. З аднаго боку, усім спосабамі хадзелі разьбіць блёк, запужжаючы асобныя нацыянальнасці рознымі „падарунакамі”, з другога боку — павялі атаку на асобныя нацыянальнасці, імкнучыся недапусціць да таго, каб кожная нацыянальнасць ішла аб'яднаным супольным съпіскам.

Атака першая на блёк нацыянальных меншасцяў не ўдалася, бо ня гдэдзячы на пагрозы, заснаваныне блёку можна ўважаць за факт споўнены.

Атака другая, на аб'яднаныя нацыянальныя меншасці, хоць і не прынесла польскім партыям і палітыкам пажаданых рэзультатаў, аднак зрабіла пэўную шчэрбу ў нацыянальным руху некаторых нацыянальнасцяў.

Найбольш цікавіць нас справа выбарнай акцыі сярод Беларусаў. Як ведама, Беларусы далучыліся да агульнага блёку нацыянальных меншасцяў, але атака польскіх палітычных дзеінікаў зрабіла тое, што ня ўсе беларускія партыі ідуць разам з блёкам.

Усім ведама, што ў Заходнай Беларусі істнуюць чатры палітычныя

кірункі, якія можна залічыць да кірункаў беларускіх, гэта: Беларускі Сялянскі Саюз, Беларуская Хрысьціянская Дэмакратыя, Беларуская Праваслаўная Дэмакратыя і палітычны кірунок, афіцыйна ня існующы, аднак ідэалёгічна звязаны з б. Грамадой.

Весь гэтая чатры палітычныя волаты аб'яднаюць амаль увесь палітычны беларускі рух. Каб гэтая чатры кірункі на выбары пайшли разам, дык у беларускіх вакругах (Свяцянскім, Лідскім, Наваградзкім, Беластоцкім і частково ў інш.) забралі-б усе мандаты. І вось, проці аб'яднанія гэтых палітычных кірункаў і пайшла чужапка атака. Тыя партыі, якія моцна стаяць на нацыянальным грунце і за сацыяльнае вызваленіе беларускага сялянства і работнікаў вытрымалі атаку і не паддаліся. Толькі адна б. Грамада ня вытрымала атакі і паддалася гіпнозе чужапка сілы. У выніку гэтага паддання б. Грамадаўцы прававерныя не пайшли на беларуское аб'яднаніе і не пайшли ў блёк нацыянальных меншасцяў. Аднак у суязі з гэтым узьнік катастрофальны разлом усей групы б. Грамадаўцаў, бо распалася яна аж на 5 частак. Адна частка, пераважна з сялянскай ідэалёгій, найбольшая па ліку, выкасалася за аб'яднаніем Беларусаў на выбары і за блёкам нацыянальных меншасцяў, другая частка прааверная — заложыла „сялянска-работніцкі” камітэт і пастанавіла ісці разам з польскай партыяй сацыялістычнай (ППС лявіца) і з польскімі незалежнымі сацыялістамі. Трэцяя частка пайшла за кансерватарамі і б. сэнатарам Уласавым, а чацвертая за кулацкім кірунком Я. Станкевіча. Гэтая апошнія маюць выстаўляць асобныя съпіскі. Пятая частка, на чале з съвішч. Каўшом, (выпушчаным з вястрагу пад каўцю), начала арганізаваць праваслаўную палінафільскую партыю і маніца выставіць свой съпіск з духоўнымі на чале. Гэтакім чынам сымпатыкі б. Грамады распаліся на 5 частак, з якіх адна (пераважная большасць сялянства) будзе галасаваць за съпіск блёку нацыянальных меншасцяў, другая прааверная за съпіск польскага работніцкага аб'яднанія, трэцяя, чацвертая і пятая — пойдуть асобнымі съпіскамі. З такога разьбіцца, а асабліва з таго, што частка прааверных пойдзе пад сацыяльнымі лёзунгамі разам з польскімі хоць і левымі партыямі вельмі цешыцца польскай прэса Урадавая газета „Kurjer Wileński“ адкрыта хваліць б. Грамадаўцаў за тое, што яны ня ўсе пайшли за блёком і за тое, што разьбіліся на некалькі груп. Мала гэтага, паводле слоў аднаго б. Грамадаўца, у нагароду за ўсё гэта, і каб адвараць частку галасоў ад съпіску блёку нацыянальных меншасцяў, быццам польскія кіраўнічыя сферы запэўнілі, што съпіск прааверных Грамадаўцаў ня будзе скасаваны. Быццам у падзяку за гэ-

та, некаторыя сымпатыкі грамадаўскага руху пачалі выяўляць ўгодніцкія тэнденцыі. Іскравым прикладам гэтага ўгодніцтва зьяўляецца акцыя гр. Чатыркі ў Наваградку, які з палітычнага дзеяча стаўся паслушным „урадоўцам” і палінафілам. Тоё самае пачаў рабіць Коўш, творачы з мітропалітам Дзянісам і арх. Філіппам Марозавым праваслаўную партыю палінафільскую. Такую самую, аднак больш нявыразную ролю пачалі выяўляць прыхільнікі групы Я. Станкевіча і Уласава.

Апрача разьбівання беларускіх палітычных кірункаў польскія палітыкі заняліся тварэннем як найбольшага ліку, хоць і зусім непапулярных, рожных псеўдо-беларускіх съпіскі. Мала было Паўлюкевіча і Умистоўскага, ім на падмогу пушчаны ў ход новыя, быццам, беларускія групы, якіх роля заключаецца толькі ў тым, каб здэзыр'ентаваць беларускага выбаршчыка і не пусціц яго зусім галасаваць. Такім чынам выраслы скора, як грыбы, адозвы: адна Валайшы, другая Мамонкі, трэцяя Міткевіча з Варанавіч ды яшчэ нейкай „Народнае Ніва“ — Бахана і Назарэўскага і г. д.

Усё гэта робіцца дзеля таго, каб беларускі выбаршчык з кучы рожных адозваў у беларускай мове (і польскія партыі адозвы выдаюць пабеларуску) ня мог выбраць сабе сапраўды беларускай адозвы і аддаць за яе съпіск голас. Аднак сёлетнія выбары не павінны выказаць, што беларускія сяляне і работнікі дагэтуль мала асьведамлены. Пяць гадоў працы беларускіх паслоў не павінны працягнуць, усё сялянства і работнікі павінны сабе помніць, што разьбіве беларуское аб'яднаніе, той зьяўляецца ворагам нашага сацыяльнага вызваленія і нацыянальнага адраджання. Усе групы і партыі, што называюць сябе беларускімі, але ня ідуць супольна з Беларускім Аб'яднанім Камітэтам блёку нацыянальных меншасцяў, зьяўляюцца або здраднікамі беларускага руху, або падшыванцамі, працуячымі для чужынцаў. Аб гэтым усім — сялянам і работнікам трэба добра помніць, каб у дзень 4-га сакавіка аддаць свой голас толькі за съпіск беларускага Аб'яднанія, бо толькі той, хоць ідзе з намі, зьяўляецца сапраўдным барацьбітом за вызваленіе працоўных гушчай.

Напады абшарнікаў.

Некалькі дзён таму назад віленскія абшарнікі-манархістычныя „Slowa“ ў сваіх зьяўрэніях ненавісці да нас, ня маюць нічога канкрэтнага, каб збоку ідэалёгічнага заташыць беларускую нацыянальную думку, як і трэба было чацверкі, зрабіла нам закіды ў тым, што быццам мы на выбарную акцыю атрымліваем гроши ад чэскага ўраду із Коўни.

Рэч зусім ясная і вельмі разумелая. Польская газета „Slowa“, якая жадае съмерці Беларускаму Народу, ня маючи ніякіх іншых радикальных срод-

каў, выконваючы заўсёднюю ролю данышыка, карыстаючыся сваёю блізасцю да ўраду (мін. справядлівасці Мэйштвоўч і гэта-ж з яе партыі), імкнецца да таго, каб злонімі даносамі выклікаць адносна нас рэпресіі. Відаць што рэпресіі, гэта адзіні, па іх думцы, ратунак на забойства нас Беларусаў, як Народу, а лічыць тых, хто ўваходзіць цяпер у Беларускую Выбарную Аб'яднаніе, крыніца беларускага адраджэнія-нацыянальнага і вызвольна-сацыяльнага руху, яны спадзяюцца, што рэпресіі зdaleюць зіштожыць усё рух. Гэтакая вось іх систэмы і такія методы змагання з намі.

Другім разам ізноў-жа, тое самае „Slowa“ разглядаючы справу Выбарнага Блёку Нацыянальных Меншасцяў павтарыўшы ўсе папярэднія сказы дабавіла, што быццам Беларусы імкнущыца далаўчыць Беларусь да Літвы.

У адказ на гэта мы зазначым некалькі момантаў, якія пакажуць, на колькі злонімі ды ілжывнымі закідами польскіх абшарнікаў.

Перадусім зробім падхід з боку лёгкі. Якое зантэрэсаньне можа мець пахаславанікі ўрад, каб мог даваць грошы са свайго дзяржаўнага скарбу на антапольскую працу? Ясна, што на гэта тое-ж „Slowa“ няк адказаць ня можа. А калі так, дык сама па сабе, гэта гавора, што кіраўнікі „Slowa“ робяць закіды ў мэтах таго, каб выклікаць адносна нас рэпресіі. Проці гэтага, як і проці закідаў мы горача і рапшуца пратэстуем. Гэта — адно, а цяпер вось і другое.

Дзе гэта відана, каб чалавек, які хоча жыць самастойна жадаў сам сябе аддаць некаму, каб той панаваў над ім? А што, калі ня гэтак справа выгладзала-б, калі-б верыць „Slowu“. Ды яшчэ? Дзе тут лёгкі? Беларусаў 12 мільёну, а Літвінаў — 3 м., дык як-же можна падпарадкаваць 12 адзінак трум? Гэта такі абсурд, што ня чым іншым, а толькі злоніці і зілжысці ў „Slowa“, можна вытумачыць. Мы паўтараем, што віленскім манархістам, якія складаюцца з абшарнікі, ходзіць аб тое, каб здуніць беларускую нацыянальны рух і толькі... А ў мэтах гэтага, яны ня маюць ніякага разбору, для іх усе сродкі зьяўляюцца добрымі... Але-ж залгаліся паны абшарнікі. Даць ды таго, што стала ўсім ясна іх злая воля.

Хотацца адзначыць і другое, а іменна, скажаць некалькі слоў адносна таго, што быццам твораць беларускі нацыянальны рух тых дзеінікі, якія згуртаваліся, калі Беларускага Выбарнага Аб'яднанія. Гэта таксама абсурд і нялётізм „Slowa“. Мы, на вялікую для нас радасць съпівердждаем, што справа стаіць наадварт. Ни тых дзеінікі, якія ўваходзіць у Аб'яднаніе, твораць беларускую нацыянальны рух, а Беларускі нацыянальны рух стварыў Аб'яднаніе. Гэтым мы мажем пахваліцца і пахвалицца дзеля таго, каб паказаць, што выдумкі „Slowa“ зьяўляюцца толькі выдумкі. Беларускі нацыянальны рух стварыў свае арганізацыі, якія кіруюць гэтым рухам, і калі-б „Slowa“ дапяло сваё мэты, калі-б, у выніку рэпресіяў, гэтых арганізацыі і былі зліквідаваны, дык народ усяроўна астаўся-б...

Народ выдаў-бы з сябе новыя выдатныя сілы, якія склалі-б новыя арганізацыі. Трэба ведаць, што народ гэта кіруніца, якую вычарпаць, ці засыпаць нельга. Вада тэй кіруніцы заўсёды знойдзе выхад! Змагацца з народам, (ды яшчэ з такім, які толькі што адрадзіўся і стаў да жыцця, а цераз гэта зьяўляецца маладым, здаровым і моцным арганізмам), ня можна. Рабіць гэта могуць толькі польскія абшарнікі.

Скарба.

ВОКАМ ПА СЪВЕДЕ.

II.

Распачынаючы съння наш аглад, ужо на хочаца глядзець далёка ў шырокі прастор, хочаца сказаць перадуцім некалькі слоў аб тым, што робіцца сярод Беларусаў і аб тым, што іх акружае. Беларускі Народ некалькі вякотому назад загубіў сваю самастойнасць. Перастаў быць — незалежным, а ў суязі з гэтым пачаў упадаць, як народ, як нацыя. Ужо тагды нашая тэрыторыя зрабілася арэнай змаганняў двух суседніх і кроўных нам народоў — Паліакаў і Маскальёў: ці, як іх называючы звычайна — ляху і кацапаў. Найбольшую ролю ў гэтым адигрываля — рэлігія. Маскалы абдарылі нас — праваслаўем, а пасля Паліакі — каталіцызмам. І вось — рэзінца рэлігіі зрабіла падзел у Беларускім Народзе. Гэты падзел, з аднаго боку выклікаў варожасць аднай часткі народу да другога, а з другога боку пхай народ пад упłyvом пужыцца: пхай — праваслаўны на Ўсход, а каталік — на Захад.

Кожны са штырнікаў у гэтых кірунках стараўся забіць у Беларускім Народзе съведамасць сваіх нацыянальных прыналежнасці, імкнучыся накінечніцу, прышыццаць і ўкараніць сваё.

З-за даўнейшых часоў рабілася гэта цераз пасярэдніцтва рэлігійных установаў (царквы — касцёлу), а пазней цераз школу. З бегам часу сталася так, што Беларускі Народ страпіў усикае разуменне, усикае паняцце аб нацыянальнасці наагул. І калі яго пыталі: хто ён? Дык заўсёды адказваў — туцайши. Аднак-жа, апошнімі гадамі перад вайной, калі асабліва стала пашырацца школы і цэрквы, дык пачало праўяўляцца разуменне нацыянальнасці... Але-ж гэтае разуменне было такое, што хто — каталік, дык называў сябе Паліакам, бо быў — „польская веры“, а праваслаўны называў сябе — рускім, бо быў — „рускай веры“. Толькі той, кагу здараўлася спатыкана з Маскалямі ці з Паліакамі дазванаўся, што ён не Паліак і не Маскаль, а нехта іншы, асобны...

У кожным народзе ёсьць асобы ярыкі, якія адмякоўваюць адзін народ ад другога, ёсьць нацыянальная псыхіка... І вось ёсць гэта, пад дзеяньнем чужацкіх упłyvau, у Беларускім Народзе да найкай ступені аслабела, але-ж не загінула. А калі тыя Беларусы, якія, пры жыццёвай практицы пераканаліся, што яны не Паліакі, рагакапалі магільны курган сваіх мінушчын і разумелі, што яны Беларусы, дык адрознілі національную спольнасць. А калі так, дык пачалі гарнуцца, арганізація: адрадзіўшися самі, пачалі адраджаць іншы.

Цяжка было на пачатку... Нават тыя самыя, якія распачалі справу ў — адносінах адні да другіх — у сваім пачуцьці пэўна мелі засыцярогі: асобы з усходняю культурою да асобы з заходнім і наадварот. Толькі розум сваім магутным націкам зглажываў гэны канты. А з часам вытварыўся тып, з якога выдыхнулася чужое паветра і для яго стала наилепшым ёсць тое, што — беларускае. Рэлігійная рэзінца стушавалася, нацыянальны элемент узяў перавагу, і псыхіка прыстасавалася да гэтага. Гэтыя людзі — якіх нажаль яшчэ вельмі мала, фактычна ўжо раскальхалі Беларуса з яго многавіковага сну... Але, Беларус ужо збудзіўся!... Ен ужо разумам съціміў, што трэба рабіць?...

Але-ж ёсьць яшчэ многа такіх, якія думаюць, (ці мо' на'т і на маюць патрэбы узясініць інай сабе), што Беларус — сам-па-сабе — бяз дзядзіцкія як можа праціць... Праваслаўны ў гэтакім выпадку думае, што Беларус, толькі тагды Беларус, калі яна будзе з Рэспублікай, а каталік гэтакі не разуме Беларусаў бяз Польшчы. І нават тагды, калі ён сваім разумам узясініць сабе, што гэтае тэза — абымковая, дык і тагды ў яго сэрцы істнуне супяречнае патуццё. Псыхіку гэтакіх тыпаў мы называем — польскай псыхалёгіяй.

Адгэтуль сама сабой разумеецца, што паводле складу сваіх псыхікі, гэтакі тып і кіруеца... Але-ж ці карысна гэта? Ці добра гэта? Мушу адзначыць, што гэта вельмі шкодна... І вось чаму!

Калі-б, скажам для прыкладу, усе Беларусы былі праваслаўнымі і насычаны ўсходнім духам ці наадварот, калі-б былі ўсе каталікамі з павевамі польскасці, дык справа была-б зусім інша. Тагды ян было-б барацьбы... Тагды было-б прызнана, што мы беларускі Паліакі ці беларускі Маскаль і кончана... Беларускі Народ у такім выпадку пашоў-бы, пад нож, які зре-

зў-бы яго існаванье і толькі... Але-ж, калі маем дзяве арментаці, дык ад гэтага вытвораецца эмаганье, барацьба, якія кепска адбіваецца на беларускім арганізме, якія бязумоўна ўсё-ж такі істнуне.

Нейкі Жыд, для якога разумелай расейшчыны, сказаў мне: нашто нам карыстацца неапрацаванаю моваю, калі можна карыстацца даступнаю для ўсіх расейску моваю?... І вось, я яму і вытлумчыў, што карыстаючыся расейскай моваю, мы ня створым цэлесіці Народу, бо ёсьць Беларусы — дваякі, дык што як ня мова аў-яднае іх? І тагды ён мне признаў рапоць.

А яшчэ? Падзел на дваякасць страшны для нас тым, што мы дзяяючыя таму, што пад упłyvom двухстороніх чужацкіх „культураў“ вядзём паміж сабою барацьбу — аслабляем саміх сябе, дабы магчымасць і падставы для захоплення нас іншымі народамі і да панаўнення над намі...

Апошнімі часамі вельмі многа гаворыцца аб сацыяльным вызваленіні. Людзі, пад дзеянікамі бядоты і галіты гатовы выратыць ўсяго на съвеце: да хлеба і каніцы ў ваду!... Але-ж справа ў тым, што ніхто николі і підзе нічога і нікому не дас. Кожны, ёсць тое, што яму трэба, здабывае сам. Шмат хто думает, што направіць наша жыцць, польскія абядальнікі, а шмат хто думает, што здаваць нас ад нядолі — маскоўская бальшавікі. Найменшая частка Беларусаў ёсьць такіх, якія вераць толькі сабе. Сам сабе найлепш паможаш!... Разумеецца, што на гэта грабадаведны, спрыяючы варункаў. Але-ж ізвою, і варункі гэтых можа стварыць толькі кожны сам — сабе, ці то асобы чалавекі ці ўсесь народ, як зборная адзінка. Мы Беларусы, яшчэ яна маем гэтакай, абласлютна зарганизаванай, монда споянай нацыянальнай адзінкі, а ў гэтым толькі і толькі ў гэтым наша наяшчасть, а дзеяя гэтага і знаходзімся ў нядолі.

Адзначыўшы тое, што падзел Беларусаў на два лагеры, якія ўзаемна — адзін з другім — змагаюцца, адбіваецца вельмі шкодна, хочаца адзначыць, што цяпер існуе ўжо трэці лагер, які выбраў арментацію на сябе самога. Тыя Беларусы, якія ўходзяць у гэтых лагер зьяўляюцца Беларусамі ў поўным значэнні гэтага слова і пракаўць над тым, каб крысталізаваць і лучыць у адзіні Беларускі Народ, без нікай чужацкай нявольніцкай псыхалёгіі.

За гэта іх называюць — шавіністы. Гэтакая назва тасуецца да таго, хто нічога, акрамя свайго роднага не признае нічога чужога, але-ж стараецца пабіць ёсць і на яго месцы установіць дасадаціц сваё. Ня ведаю, як тутляпі зрабіць, да чаго прыхіліца, але-ж на жаль ці не — магу сказаць, што ў Беларусаў гэтакага шавінізму яшчэ няма. А гэта можа і дрэнна... Трэба памятаць, што на вострый шчупаковы зубы вокуну настаўляе свае калючыя пёры, якія ратуюць яго ад „роскашы“ папасці ў шчупаковы живот... Разумеецца, што плотка знаходзіцца ў іншым паларажэнні толькі дзеяя таго, што ян мае вокунёвых калючак.

Дык вось і мы таксама знаходзімся ў благім стане, бо мы ня маем чым барацьца ад тых зубастых шчупакоў, якія нас акуруюць. У гэтым „кругу“ можна спакацься у пярэдніх радох, з аднога боку Обста з „Dzienn. Wil.“ і з другога — мітрапаліта Дзяніса, ды канчаюцца на Умястоўскім і дзеячох з Рускага Народнага Об'единенія. І што-ж з гэтага вынікае? Вынікае з гэтага тое, што адныя цягніць Беларуса на Захад, а другія — на Ўсход, але-ж ведама, як і ўсякую реч, так і Беларусу дрэнна, калі яго рувць на ўсе бакі. Гэта адчуваецца паміма таго, да якое дзяржавы Беларусь належыць.

Тузаніну з двух бакоў Беларус адчувае тут у Польшчы ад такіх крамникаў, як „тэячы“ Krajowego Zjednoczenia i R. N. O., а там у Савецкім Саюзе, ад Кіноўскіх ды Баліцкіх.

Як ведама, камуніст Баліцкі будучы камісарам народнай асьветы ў Менску перасяўчвае Беларусаў на Паліакаў, а ў Польшчы РНО, вуснамі сваіх дзеячоў гаворыць: „Здравствуйте, рускіе люди, без разлічнікі языка і религіі!“ Аб гэтым будзе гутарка на іншым месцы.

Зыркі.

Сяляне! Арганізуйцеся, у арганізаціи — сіла!

Выбарная фільма.

Беларуская вёска за блёкам нац. меншасцяў.

Паводле вестак атрымліваних з вёскі Сьвенцянскім выбарным вокругу, сялянскія масы найбольш цікавяцца блёкам нацыянальных меншасцяў. У прошлым выбары блёк атрымаў два мандаты, а „Вызваленіне“ чатыры. Аднак практика выказала, што якраз толькі паслы, што прыйшли на съпіску блёку нац. мен. фактычна баранілі інтарэсы сялянскіх мас, паслы з „Вызваленіне“, не выключаячы і Шапеля, вайлі баламутную працу на школу інтарэсу Беларускага Народу. У суязі з гэтым найбольш папулярным у Сьвенцянскім вокруге будзе съпісак блёку нацыянальных меншасцяў.

У Лідзкім вокруге больш-менш таікі самыя настроі. Толькі некаторыя воласці Вялейскага павету, пакуль што, не выяўляюць сваіх настроіў, бо хоць былі там вялікія упłyvы б. Грамады, аднак у суязі з яе распадам на 5 часткі і дзеяя таго, што тактыка цікавішніх анаімных верхаводу прававернага кірунку не падабаецца сялянству, асабліва непадабаецца тое, што прававернія б. грамадаўцы замест аў-яднацца з радыкальнымі беларускімі партыямі, вядуць перагаворы і твораць аў-яднацца работніцкое з польскімі партыямі.

Найбольш навізанна трывалецца сялянства ў Наваградзкім вокруге. Прававернія б. грамадаўцы разыўляюць тут усіленую цікую агітацыю прыблізі блёку нацыянальных меншасцяў. Такую самую акцыю, толькі з ведама польскіх дыфэрэнцыяў вядзе Міткевіч і Цяліускі, якія выкідываюць грамадаўскіх лэунгі і думаюць такім чынам захапіць частку галасоў б. сымпатыкаў Грамады.

Наведаючы добра дзея канчацца грамадаўскай агітацыяй і дзея пачынаецца ўжо дыфэрэнцыяльная работа, асабліва пасля таго, як выданы сымпатык Грамады Чатырка пайшоў на палінафельскую угодніцкую работу, сялянства проста здэзыр'ентавана. Бодай съведамыя беларускія сяляне выскажыўшыся за блёкам нацыянальных меншасцяў. Сымпаты для блёку найбольшы ў Стайпецкім і Баранавіцкім павете.

Катастрафальны разлом б. Грамады.

Пасля арышту паслоў і афіцыяльнай ліквідацыі Грамады быўшыя яе сябры і сымпатыкі доўгі час не выяўляюць сваіх палітычных кірункаў. Толькі ў апошні часы, як толькі началися перагаворы аб беларускім аў-яднацце на выбары і падтас з звязду Т-ва Белар. Школы ў Вільні, якія адбыўся 28-га сінтября 27 г. выявіліся палітычныя нахілы б. грамадаўцаў. На колькі рожнаднага злемянту зъмяшчала ў сабе Грамада съведчыць яе апошні развал. Група б. грамадаўцаў развалілася аж на 5 частак. Найбольшая па ліку частка разпрэзентавана наўяднайшым сялянствам на чале з гр. Сабалеўскім выкалася за беларуское аў-яднацце і дзялчылася да блёку Нацыянальных Меншасцяў. Другая частка прававернай з невялікім лікам мястовых работнікаў на чале з гр. Савіцкім і калегій пастанавілі аў-яднацца з польскай партыяй сацыялістичнай (П.П.С. лявіца) і з польскімі незалежнымі сацыялістичнімі і ісьці на выбары асобым работніцкім съпіском. Трэцяя частка на чале са съвашч. Каўшом, якія выпушчылі з васторгу пад залог, супольна з вядомым праваслаўным банкрутом архіманітром Філіпам Марозавым і мітрапалітам Дзянісам творыць асобы праваслаўны съпісак кандыдатаў, якія мае падтрымліваць цяперашні польскі ўрад. Чыцвертая група б. грамадаўцаў падпрацдакавалася „беларускаму кадэту“ б. сэнатару Ўладаву і мае выставіць свой асобы съпісак кандыдатаў. Пятая частка б. грамадаўцаў пайшла за кулацкім кірункам Я. Станкевіча, якія таксама мае выставіць цягніць Беларуса на Захад. Але-ж на дзяржаву загалёпаваліся... Глядзе, якія развалюць шмаруюць яны ў сваім „Утра“: „Мы рускіе люди без различнікі языка“? Зразумець гэта, дык трэба аў-есціці „белены“ таксама, як зрабілі гэта дзеячы з РНО. Дык ян дзіва, што прысутні Беларусы праводзілі з вялейскага веча дзеячы з РНО энэргічнымі пратэстамі.

Пустыя гукі.

Паводле вестак як „Кур'ера Віленскага“ так і не „Беларускага Дня“, партыя польскага „Вызваленіне“ злучылася з „Краівым Зъедночэннем“. Але-ж „Вызваленіне“ выпусціла адоўзу асобы. Дык як-же разумець гэта? Зусім проста. Нейкі Рачкевіч прыстаў у кампанію да Абрамовіча — Умястоўскага а і „Нерачкевіч“ „працуе“ на ўласную руку.

А больш, як дзяве асобы „вызваленіцаў“ на Беларускіх землях няма. Удалося ім у 1922 годзе заманіць аў-яднацкамі Беларусаў, але-ж ведама, што „ніпраўда можна съвет праісці да нельга назад вянуцца“. Так і сталася з „Вызваленінем“. Тагды паверылі, дык і дасталі асаднікаў. Але-ж цяпер — дудзі!!

З жыцьця Польшчы.

Вітас і Бойка.

У результате падзелу польскага парты „Пляс”, сенатар Бойка аддзяліўся ад Вітаса і прыстай да Пісцудычкай. У сувязі з гэтым, у сваёй газэце Вітас напісаў Бойцы наступнае: „Хутка ёдзеш пане сенатар, але запамінаеш, што ёдзеш не на ўласным возе”. Восі дык крилае слова: Бож і прауда: з чужога возу і на паўдэрэзе пойдзеш вон, калі гаспадар пажадае. Гэта і нашым казэнім і прыватным паліянафілам — начынаюча ад „Беларускага Слова” цераз „Народ”, „Покліг” ды аж да „Думкі Працы” разумець траба.

Гэта, дык добра...

Польская газета „Глос Правды” піша, што польская эміграцыя (перасяленчы) Бюро, для калёнацыйных мэтаў здабыло паўтара мільёна гектараў зямлі ў рэспубліце Цэру. Выехала туды ўжо камісія, якая на месцы абледзіц зямлю, а тагды — гайды каліністы за мора!... Можа адхіліць гэта іх ад калінізациі наших зямель.

Дэмакратичны „красачні”.

Той-жэ „Глос Правды” піша, што ў сувязі з выбарамі да местаўавае рады ў Раве-Мазавецкай, старшыня выбарнага Камітэту паклікаў да сябе ўсіх кандыдатаў з жыдоўскага ёўпісу № 3 і зрабіў ім экзамен. У результате гэтага, сьпісак быў скасаваны, бо, быццам кандыдаты тыя — былі зусім ня поўменныя.

На колыкі нам ведама, дык Жыды ўсе пісменныя (ня пісменныя Жыды — рэдка сустракаюцца), дык як-жэ гэта так оталася ў Раве-Мазавецкай? Цяжка зразумець гэту ситуацыю!... Аднак-жэ гэты факт, якрава сьведчыць, што нацыянальныя меншасці ў Польшчы, аднона палітычных праву адтасцены на задні плян... Бож старшыня Равы-Мазавецкага выбарнае камісіі Палкоў не экзаменаваў!...

Міністар Квяткоўскі аб дарагоўлі.

Міністар Прамысловасці і Гандлю п. Квяткоўскі меў канферэнцыю 4 г. студзеня з газетнымі карэспандэнтамі, з якімі падзяліўся дадзенымі адносна дарагоўлі тавараў і прадуктаў у Польшчы.

У гэтым прамове з усяго іншага можна адзначыць толькі адно. А імена? Той спосаб, якім пан Міністар думае змагацца з дарагоўлю.

Уся адумысная гэта тэхніка будзе выяўляцца ў падаваны 2 разы на месеці сабраных міністэрствам вестак адцяне на трываласць галаўнейшых, першай патрэбі рэчаў, у розных мясцовасцях Польшчы. Гэта дзеля таго, каб на прыклад той хто купляе што-колечы ў Вільні маючи вестку аб tym, што цяна на ту самую рэч значна ніжэйшая ў Гдыні зрабіў сам ад сябе націю на крамнікі аб паніжэнні цэні... Далей гэта, як відзім барацьба з дарагоўлю пакуль-што не ідзе!..

Запаветы „Słowa”.

Яшчэ далёка да выбараў, яшчэ ніхто ня можа сказаць, якія будуть іх вынікі, а абшарніцкае „Słowo” ўже ведае, што будзе ў новым Сойме, у № 3 тая газета на заканчэнне артыкулу „Прадвыбарчая ситуацыя” піша: „Треба наперад ведаць, што ў новым Сойме кансерватары (старонікі дасюлешнія) ладу — праціўнікі ўсялякіх реформаў) адыграюць значную ролю. Тым больш, што ў новым Сойме ня „лічба”, а „якасць” будзе мець значэнне. Бож урады ня зменяюцца з-за выбараў 4 сакавіка. Атрымаюць голас новыя паслы, але-ж іх лічбавыя адносіны будуть менш значныя як талент адзінак”.

Гэтак гаворыць польскія абшарнікі, веручы, што і надалей будуть панаўць яны над працоўнымі гушчамі. Відаць, маюць нейкую пэўнасць!...

Да ведама карэспандэнтаў.

З прычыны невялікага фармату „Сял. Нівы”, які быў да Новага Году, вельмі шмат карэспандэнцыяў прысланых у „С. Н.” ня было зьмешчана.

У сувязі з павялічэннем фармату „Сялянскае Нівы” будзем магчы даваць больш месца для „Вестак з Краю”, а затым ветліва просім сваіх карэспандэнтаў пісаць у „С. Н.” аб жыцьці нашай вёскі, аб крываўдзі і надужыццях.

З прычыны наступаючых выбараў просім таксама пісаць аб настроі вёскі, аб партыях, якія вядуць агітацыйную і арганізацыйную працу, аб tym, як іх спатыкаюць сяляне, а таксама якія выбарныя камітэты і партыі маюць сярод працоўнага сялянства найбольшы пасыпек.

Рэдакцыя „Сял. Нівы”.

Што дзеєцца ў съвеце?

Фашызм у італьянской школе.

Італьянскі міністар асьветы з'явіўся да ўсіх інспектараў з цыркулярам, у якім паказвае, што задача школы з'яўляецца ня толькі даваць дзесям асьвету, але — што яшчэ важней — вырабіц з іх съядомых, дастойных фашыстаўскіх грамадзянін. Школа і фашызм — з'яўляе міністар, — павінны быць злютованы як можна чысцей. Школьным вучыцялём, апрача чыста педагогічных задачаў, умянеца з'яўляе ў баўязікам камандаванье батальёнамі фашыстаўскіх моладзі.

Стыка безработных у Палестыне.

У вадні з самых вялікіх жыдоўскіх калёній і асяродку культуры, у Цетахікве, — здарылася крывавая стыка жыдоўскіх безработных з паліцыяю. Безработныя катэгарычна дамагаліся, каб на апельсінавых плянтацыях усе работы аддаваліся ім, а не арабскім работнікам. У выніку гэтага б жыдоўскіх безработных паранена цяжка, 8 лёгкі, 17 арыштавана.

Рашаючы год.

Рыжская газета „Сегодня” піша, што ў перадавіцы, пасыпанай палітычнаму аглядзу за мінулы год, „Таймс” выводзіць, што ў гэтым 1928 годзе павінны абыцца выбары прадстаўнікоў да парламента (сойм і сенат) з'яўленіем ў Злучаных Штатах, Францыі і Нямеччыне катэгорые будучы мець надзвычай важнае значэнне, бо такі ці іншы вынік выбараў можа пасяць за сабою сур'ёзныя вынікі да ўсяго съвету. Асабліва гэта датычыць Францыі і Нямеччыны, дзе ўсі пастаўлена на карту. Ў-ва Францыі пера-

мога правага ці левага крыла павінна аканчальніца вырашыць лёс Лекарно. У Нямеччыне выбары павінны распісціць пытанье аб захаванні рэспублікі ці адбүдзе манархіі Гогэнцолернаў. Прэзыдэнцкія выбары ў Злучаных Штатах павінны азначыць уперад на 4 гады замежную палітыку генеа вялікага рэспублікі, якая дарэмена ўхіляецца да гэтага часу ад назначанай ёй кіраўнічай ролі ў вірапінні ўсіх съветскіх праблемаў.

Гэта, аднак-жэ, замоўчае аб маючых адбыцца выбарах і ў Англіі, вынік якіх можа мець вялікое значэнне для многіх, пытаньняў, якія агульна-съветскай палітыкі.

РОЗНЫЯ ВЕСТКІ.

— Па вестках з Мадрыда паліцыя ў гішпанска-афрыканскіх калёніях арыштавала 30 дзяцюкоў у веку 15—17 гадоў. Гэныя дзяцюкоў пад уплывам бачаных імі кіно-фільмаў з'яўляюцца ў банду грабежнікаў з мэтаю рабаванья аздынных фальваркаў і падарожнікаў.

У Японіі калія Ногано ў гарністай мясцовасці засыпана сънегам 24 студэнты, якія адбывалі ў горах съве практичных доследаў.

— У Стакгольме ў выніку канфлікту за падвішэнне заработкаў, прадпрыемцы зволілі ад працы 17,000 работнікаў у цэлюлознай прамысловасці і 4000 на рудніках.

— Ноччу пад Новы Год у ваенныя лагеры калія Альдэршота (Англія) узниковіў бунт жаўнеру, якія прарабавалі звольніць свайго таварыша, арыштаванага паліцыяю. Падасыпеша паліцыя загнала жаўнеру ў казарму, жаўнеры зрабілі разбурэнне казармаў. Начата съледства.

— У сувязі з угодкамі ўзяцця калумністі Рыгі, на вуліцах апошніяе быў расклэяны камуністычны аздовы і вывешаны чырвоны сцяг. Рыжская паліцыя арыштавала 15 камуністых.

— щё маладых раёў ідзе вельмі хутка, апрач таго дастатак съвежай вапшыні дае магчымасць кожны год мяняць 1/3 часць гнізда, дзеля чаго ўся цёмная вапшына вырэзваецца і маладое пакаленне пчол не памяншаецца — (не драве).

Дзеля ўсяго вышэй пералічанага, ужыванье фабрычнай вузы вельмі пашыраецца, а выраб і прадажа яе зрабіліся гандлем, у каторым ідзе найбольш аб матэрыяльнай карысць, дзеля чаго часта спатыкаюцца вырабы фальшаваныя.

Часта да воску пчалінага пры вырабе вузы падмешываюць нейкую часць воску зямнога, прадукту шмат танейшага. Хаця невялікай прымешкі гэтага воску пазнаць памагчыма, пчолы аднак яе пазнаюць адразу і дабраўляць таю вузу як хоць, а калі пасыла даўжэйшага часу і прымуць, то карысць з яе будзе невялікай, бо такая вуза лішне мягкая, хвалдуеща, чарапікі расцягіваюцца і робяцца лішне вялікімі. Дзеля таго вузу трэба купляць у добра знаных, паважных фірмах, або найлепш даваць для пераробкі свой уласны, чисты воск.

Воск для пераробкі прымаюць, паміж іншымі: „Пасічніца Сіліка” (Украінская Пчалінага Супалка ў Лівові), Пчалір К. Шалькевіч — у Кальварыі пад Вільнай і „Пчалінага Т-ва” (пры „Кійкach Rolniczych”) у Вільні.

Усюды за пераробку бяруць 1/3 часць прысланага воску.

Робяць на размежу рамкі Дадан-Блята, або Левіцкага — па жаданню заказчыка. На 1 кг. вузы да рамак Дадана ідзе 18—20 плястрав, а да рамак Левіцкага 24—25.

У прадажы 1 кг. фабр. вузы каштуете — 9 зл.

Воск для пераробкі павінен быць непрыпалены, бяз ніякіх прымешак, зусім чисты. Каб воск аканчальніца ачысьціць добра рабіць так: ператоплены і застыўшы паламаць ізоў на кускі, укінуць у саган, наліўшы на дно крыху вады, растапіць, а тады, даўши яму з гадзінай часу пастаяць, зьняць зьверху ўсіхі бруд дачыста і разліваць асцярожна апалонікам у няялікі пасудзіны.

Каб воск на прыстаў да пасудзіны, трэба яе змалыць салёнай вадой.

Шчыра раздзім усім паважным пчаларом сабраць, які толькі ёсьць воск, ачысьціць і пасльпішыць пераробіць на фабрычную вузу.

Тое, што сядзідзе на перасылку воску, вернецца Вам у маога разоў мёдам і збольшанай сілай Вашых рабу.

НАВІНЫ.

— Зацверджанье канфіскаты. Камісар ураду на м. Вільню паведамляе, што карны аддзел акружнага суду зацвердзіў канфіскату „Сялянскае Нівы” № 92. А калі так, дык знача будзе судовая расправа!...

— „Думка Працы”. Газета „Права Працы” ціха і спакойна, бяз усіх прычын, сканала. Цяпер мае газету „Думку Працы”. Вышыў ужо першы вумар, які ўесь перавіты прызвішчам Ярэміча ды Рагулі. Даюцца-ж у знакі „Правы” гэтая людзі...

— Справа Беларускага Народнага Тэатру. Як ужо падавалася у „Сял. Ніве”, з прычыны нявыдачы ўладамі дазволу на спектаклі Бел. Нар. Тэатру Бел. Инст. Гасп. і Культ., тэатр быў прымушаны спыніць сваю аб'ездную працу і вярнуцца ў Вільню.

Не згаджаючыся з тым, што староства та выдала дазволу на спектакль, Цэнтральны Урад Інстытуту падаў жалабу да ваяводы з просьбай аб адкланеніі адмоўнай пастаўніцы староства і аб выдачы дазволу на беларускі спектакль. Пакуль гэтая справа ня вырасціц прыхільнага тэатру будзе бязъдзеяйны. Магчыма, што ўлады на час выbaraў сумысьле справу працягнуть, каб такім чынам не дать магчымасці вёсцы бачыць сваю родную сцену, якая нясе з сабою нацыянальнае ўсіядамленне і разсеівае беларускую культуру.

— Літоўскі з'езд. 29 м. сьнежня літоўскі выбарны камітэт у Вільні склікаў з'езд, на якім ад імя Беларускага Цэнтральнага Аб'яднанага Выбарнага Камітэту прывітаў літоўскіх выбарчыкаў б. паслы Ярэміч і Сабалеўскі. Прысутны на з'ездзе Літоўцы прынялі прывітаныя гучнымі волескамі.

— Робіца судовая справа. Быўшага пасла Ярэміча дабраўшава съледчы ў характеристыкі абвінавачанага за дэмантрацыю, якая адбылася два гады таму назад у сувязі з асуджэннем на два гады крэпасці вядомага беларускага дзеяча кс. Гадлеўскага, які цяпер адбывае кару ў макатоўскім катаржным вастроze. Як відзім, дык п. Ярэмічу, за ўдзел у тай маніфэстациі, робіць судовую справу.

— Арганізацыі Беларускага Цэнтральнага Аб'яднанага Выбарнага Камітэту.

Беларускі Акруговы Аб'яднаны Выбарны Камітэт ужо арганізаваны ў наступных вокругах:

ВЕСТКІ З КРАЮ.

Пацеха бацьком.

(Ланьская вол. Нясьвіскага пав.).

У Ланьской воласьці падавалі дэкларацыі яшчэ ў 1925 годзе. Падавалі дэкларацыі п. Школьнаму Інспектару ў Нясьвіжы. У некаторых вёсках падана 60 дэкларацыяў, а школы ніводнае не адчынілі. А вышла гэта вось чаму. Школьны Інспектар, якім у Нясьвіжы жанчына, дык, значыць, Інспектарка зрабіла вельмі акуратна. У вызначаны дзень кожны бацька мусіў ісьці ў Кледак на дапрос гэнае Інспектаркі. На дапросе яна выклікала кожнага дэкліранта па аднаму і там пыталася, якой хоча школьні, польскай ці беларускай? Сымляйшы бацькі, ведама, казалі беларускай, а категорыя трохі пужлівый, казалі, хай будзе і беларуская і польская, бо не памешаю калі дзіцяні будзе ўмель чытаць і пісаць па-польскаму. Ведама, пачі Інспектарка, запісывала, што хоча польскае школы і гэтакім чынам перарабіла на свае.

Але, пытаныне. — На вонта гэты дапрос, калі былі пададзены дэкларацыі?

У выніку ўсяго гэтага, дыпер у Ланьской воласьці ёсьць сяміадзяловая пачатковая школа, у каторай увялі беларускую і нямецкую мовы, як замежныя, з выкладаньнем раз на тыдзень. Толькі вось, нямецкая мова, дык прымусовы і ававязкавы прадмет, а беларуская — давольны. І гэта ў такой школе, дзе амаль ня ўсе вучні беларусы.

Праўда, гожая пацеха бацьком.. каб не падавалі болей дэкларацыяў.

Зорка.

Выбары солтыса.

На 7 сінення м. г. вонта, асаднік — авбасыці ў мысьль артыкулаў «выбары солтыса першае Залескае грамады».

Хоць у гэтай грамадзе яшчэ ў кастрычніку м. г. быў выбраны солтысам Андрэй Кухта, які 5 гаду працлюжыў солтысам суседзям-селянам, але селяне пашлі на гэныя выбары, бо... ведама, чулі «артыкулы». Сабраліся, чакаюць... прыежджает вонт і начаціся выбары... і іншою пацівярдзілі Андрэя Кухту солтысам, а заступнікам I. Кухту. Вонт неяк зачырвалася, устаў з лавы і прагаварыў. «Гэтых Кухтаў нельга выбіраць, бо належаць да гуртавання, стараста павятовы іх не зацвердзіць, зразумейце гэта!»

Тутака селяне і зразумелі ў чым справа і пастановілі аканчальна, каб солтысам быў А. Кухта. «Не зацвердзім» сказаў вонт і ад'ехаў.

Вось, браты. Адміністрацыя загадывае выбары солтыса, а на выбарах што-ж выходзіць? Прымус! Выбрайце таго, хто ёй падабаецца а не таго, каго ўважаюць селяне. Вось дык дэмакратычны падрадкі!

Янка Закінуты

Наши «Вашых» б'юць.

(Воласьць Скідэль, Гарадзенскага пав.).

20 сінення, зайшоў я припадкам у воласьць. Бату авбасыца паседжаньне воласной Рады. Мяне зацікавіла: як вырашалі нашы балючыя справы, нашы давераныя людзі, з якіх у большай часці складаеца новая Рада воласьці. Стая і ўспыхнула. Выходзіць нейкі панок (я яго бачыў, ці то ў дэфэнзыве, ці то ў іншай якой «панская» установе, што карае сялян за іх съведамасць) і гаворыць: «Я прыехаў да вас, каб памагчы вам выбраць авбазовы камітэт, які кіраваў-бы перадвыборчай работай і прачытаю вам некалькі законаў, датычных гэтага, а пакуль, наце паперу, паўзірайтесь, як падзяліў пан стараста свой павет на выбары аўбазовы. І ўзапраўды-ж падзяліў!!! Спэцияльна выбраў некалькі вёсак (мусіць добра нюхаючы апарат мае) слаба ўсвядомленых палітычна і выдзяліў іх у адзін авбод з цэнтрам у в. Карапіза (3 вярсты ад Скідэля); а рэшту апошнія вёскі, самыя большыя, больш усвядомленыя палітычна, у адзін аграмадны авбод.

Пасёлья гэты панок стаў чытаць законы. Браткі, я чуў нават у двары, як рэзалі сечку паравіком і то яна на так скора сипалася, як слова гэтага пана. Толькі чувачы было, загалоўкі, то кадэкс царскі, то аўстрыйскі і, дажа Божа, каб не памыліўся, як мне здавалася нават Фараона эгіпецкага. Ну і што-ж было вынікам? Я хоць трохі ўмела чытаць па польску: разъбяру дзе пастарунак, дзе дэфэнзыва, умею нават польскім літарамі напісаць сваё прозвішча, і то нічога не зразумеў у тым, што чытаў панок. Што-ж казаць аб радных з якіх некаторыя нават і гэтага на ведаюць,

а тут яшчэ вонт высіпаў з гары загатоўленыя кандыдатуры — радныя толькі і здолелі, папрасіць 15 мінут ад пацніку. Яя здолелі яны намеціць і пары сваіх кандыдатаў, як ужо перарыў аўг'яўлены скончаным і паседжаньне зноў пачалося. Адбыліся выбары і ў выніку аказаўшыся выбранымі Камітаты на авбоды. У склад аднаго з іх панаў і Міхась Касціевіч, якому наша грамадзянствы даручыла працу, каб ён выявіў сябе такім-жа гарачым прихильнікам працоўнага народу на дзеле, як ён любіць выяўляць гэта ў сваей пазыцыйнай працы. У галоўным-же авбоде выбары аказаўшыся некарыснымі для народу.

Пасёлья гэтага, той прыездны панок пачаў казаць прымусову. Казаў, што наше радныя дараслыі да палітычнага зразуменія, але вось гаспадарча, дык нічога яя робяць. Нідзе дарогі не напраўлены, на вуліцах па вёсках балота, на дварах таксама, што перад тым, як працаваць дзе пачаць, яны павінны буць сваіх вёсках направіць жыцьцё селяніна і многое, многое такое, што ў сучасных аставінках зрабіць немагчымым.

На гэты радныя адказаў: што з/4 ўсяго селянства нашай воласьці малазаможвае, што многа жывуць у зямлянках, у якіх, калі вымысьліць панадворак, будзе злытатыца вада і зробіць там балота, што лепш, хай будзе балота на дваре, чымся ў зямлянках, што лесу на адбудову купіць нельга: бо плаціць 40 і больш злотых за фэсмэтр ці то ў панскім, ці то ў дэяржайным лесе, немагчым; што зімою, калі яшчэ ёсьць у селяніні хлеб, то няма як правіць дарогі, а вясной у селяніні няма хлеба і ён павінен ехаць, ці ісьці зарабіць, каб пракарміцца і што ў канцы, калі жыцьцё селяніні палепшае, дык ён сам будзе старацца каб у яго на падворку, на вуліцы і на дарозе было добра праісці і праехаць. На гэты панок толькі сумеў сказаць, што ён яя прыказаў, а толькі зъвяртае ўзагу на тое, што трэба зрабіць. Але добры атрымалу адказа з публікі, «Зробім гэта і бяз вашай указкі, калі прыдуць лепшыя часы для селяніні, калі не назначаныя паны, а сам селянін будзе разважаць аб сваім лёссе».

А нашы радныя за зімовую пару павінны добра падрыхтаваць народ да галасаванья, каб народ аддаў галасы за сваіх выдатнейших селян-работнікаў, якія косьць ад косьці, кроў ад кроў, родныя Беларускаму народу і духам адолькавыя з імі.

«Залом».

Гып лека.

(Перхавічы Мойчадзкае вол. Бар. пав.).

У сувязі з тым, што наша вёска яшчэ вельмі цёмная, кожны поўнітэлігент можа ў ёй адыгрываць ролю амаль што і прапока. Але вельмі часта гэтыя прарокі спаўняюць ролю лёкак. У нашай вёсцы ёсьць нешта падобнае. Есьць тут такі „інтэлігент“, кажуць, што ён чуцьня скончыў дугоўную сэмінарню, але замест служыць свайму народу, служа чужацкім наймітам, якім дзіверы адчынены ў урадовай установе, што зрабіць палітычнай апекай над беларускім рухам.

Вось гэты служака выяўляе актыўнасць у беларускім руху. Быў ён і сымпатыкам грамады, як пажычаў гроўны ў Беларускім банку, падмазываўся і пад арганізацыі Беларускага Інстытуту, а цяпер проста служа ў Цялоўскага.

Кожнаму ведама, як нікітімную услугу робіць беларускаму руху гэта асоба. Але гэтыму няма чаго дзівіцца, толькі трэба дзівіцца, чаму гэты наш „інтэлігент“ памагае Цялоўскуму ў юдашоўскай работе.

Ганьба вам „інтэлігенты“, ганьба вам Дэнкоўскі!

Перхавічы.

НАШАЯ ПОШТА.

Прышыцкаму І. Газэту пасылаем Вам ад 1 сінення м. г. Зъвярніцце на пошту.

Крэю. Карэспандэнцы пастарае мя зъмісці.

Беганскаму. На прысланыя атрасы газэту пасылаем.

Сайчыку А., Зубанаву Л., Лоўчаму М., Кавалёнку С., Каўчюку М., Шліпаву М., Бандаранку Б., Калпаку М., — Газэту пасылаем.

Дасталі ад:

Шэйбака Ів., Іванцэвіча Ант. — па 2 злоты.

„Зямельная реформа“.

(З Баранавіцкага павету).

Кожнаму ведама, што наше сялянскія гаспадаркі знаходзяцца ў сучасны момант у такім стане, што правідловая апрацоўка зямлі зъяўляецца амаль-што немагчымай. Прыблізна 85 проц. сялян маюць ад 1/2 да 4 гект. зямлі, якія паміма сваёй дрэнай ці ў лепшым выпадку, сэрэднай якасці, — па раскіданы ў розных мядзых вузенікімі палосачкамі, цягнучыся, па большай часці, на 4-5 кіламетраў ад вёскі. Зразумела, што па прычыне малазямельля і хатычнага гаспадараўвання на навыгадных церазіласцях гаспадарках, беларускі сяляне-земляробы дайшлі да страшнага матар'яльнага занядзіпу, якіх ўсіх зямельнага адрываўся да атрыманыя на падставе земельнага закону міністру сельскай гаспадаркі. Сялянін-земляроб глядзіць на гэту комасацію з нейкай горкай іроніяй. І на дзіве: абшарнікі, якія карыстаюцца падтрыманыем ураду ў сваёй зямельнай палітыцы, паказваюць усьцяж цікавыя „штуцкі“, забіваючы апошнюю надзею ў сялян на атрыманьне патрэбнай колькасці зямлі — асновы іх існаваньня. Пакажам гэта на фактах.

Двор Ярошова, Маўчадзкае гм. меўся пайсці пад прымусовую парцеляцыю. У сувязі з гэтым некалькі сялян з в. Ярошова зъвярнуліся да зямельнага Камісара ў Баранавічах з просьбай аб перавадзе іх на хутары. Хутка прыехаў у вёску разам з абшарнікамі камісар. Доўгі гутарылі яны з сялянамі аб хутарах, аб прырэзы зямлі і г. д. Толькі вось на запытаньне аднаго сяляніна, што будзе з безземельнымі, Камісар адказаў: «Хай ідуць служыць да пана прабакам! Сяляне толькі праглянуліся.

ПІСЬМО ў РЭДАКЦЫЮ.

Паважаны Пане Рэдактар!

У газэце „Права Працы“ № 1 зъмічана пісьмо Зым. Кулакоўскага, каторы робіць нейкія закіды майму брату Мікалаю Якімовічу.

Дзіўным толькі зъяўляецца, як „Права Працы“ магло зъмісці пісьмо свайго карэспандэнта — Кулакоўскага, пісьмо, каторое па свайму зъмести зъяўляецца правакацыйнай у адносінах да ўсіх чесных працаўнікоў у беларускім руху. Бачлюча чытаць і думаць аб сварках і інтыгах, істотных паміж асобамі, працу ўсім з большай ці меншай карысцьцю для беларускага руху. Асабліва бачлюча становіца цяпер, калі брат мой М. Якімовіч знаходзіцца ў Вільні на Лукішках, а Зым. Кулакоўскі ў вастроўце ў Горадні.

У імя безстороннісці, я, мушу стаць у абароне гонару майго брата, і дзіў адказ Зымітруку Кулакоўскому на тые закіды, каторые ён ставіць майму брату.

Ці зъяўляўся Зым. Кулакоўскі „актыўістам“ — я ведаю і таго, ці належаў ён да „Беларускага Камітэту да спраў краёвых“, але добра ўсё ведаю, што Зым. Кулакоўскі сядзеў у вастроўце ў 1925—1926 гадах за шпінвеста на карысцьць суседніх дэяржаваў разам з сваім калегаў Балдоўскім Сыцяпанам. Дык як-же можа Зымітрук гаварыць аб тым, што ён толькі недаўна прыехаў з заграніцы? А што-ж можа добра гаворыць Зымітрук аб сваёй працы ў беларускім руху ў Горадні?

Як грамадзкага працаўніка яго нікто ня ведаў. Быў сэкрэтаром ад таго часу, калі ўсё чесныя працаўнікі падвараліся ад Школьнай Рады, і дабіўся таго, што ў Школьную Раду ні адзін за прауды культурны працаўнік не пашоў, а Зымітрук зрабіў з Школьнае Рады, як было заўзята на зъезьдзе тэл-ж Рады „публічны дом“. Чаго-ж больш трэба?

Памесканье Т-ва Беларуское Шкоды ў Горадні начало пры Кулакоўскім напаўніцца рознымі асобамі, падобнымі да тыху Балдоўскага, а так сама і гэтага гатунку „кабеткамі“. У той час, калі днём прыходзілі ў памешканье Рады сябры вісковых гурткоў з дэкларацыямі на адкрыццё беларускіх школаў, і па

Прынамсі шчыра... Адным словам в. Ярошова афіцыяльна была вызначана пад камасацію. Праз нейкі час абшарнікі неспадзіваліся ўлад